

Mgr. Zuzana Kročáková

ZVLÁDÁNÍ KONFLIKTNÍCH SITUACÍ

podmínky pro získání zápočtu

- ◎ 1. DOCHÁZKA
- ◎ toleruji jednu absenci z libovolných důvodů, jakákoli další absence musí být nahrazena
- ◎ zadání náhrady si vyžádáte e-mailem nejpozději do 1 týdne od nahrazované absence; náhradní práce bude tematicky i časově adekvátní rozsahu nahrazované hodiny.

podmínky pro získání zápočtu

2. aktivní práce v semináři – vstupy do diskuse, otázky, prezentace názorů a zkušeností...
3. plnění a odevzdávání či prezentace domácích úkolů
4. napsání zápočtového testu
(5 otevřených otázek)

cíl předmětu

Na konci kurzu bude student schopen:

- ⊙ porozumět a vysvětlit základní principy a zdroje problémů v mezilidské komunikaci, komunikaci ovlivněné stresem a předsudky, komunikačními šumy atp.
- ⊙ použít teoretické poznatky při chápání, interpretaci a řešení vlastních osobních i pracovních i konfliktů ve svém okolí
- ⊙ použít své znalosti při prevenci patologických komunikačních taktik (manipulace, komunikační fauly atp.) vedoucích ke vzniku konfliktních situací

cíl předmětu

- ◎ Naučit se přemýšlet o konfliktu jako o situaci, která má své příčiny, průběh a následky, a všechny tyto složky můžeme jako účastník konfliktu ovlivnit.

základní témata

- ◎ Komunikace, teorie komunikace
- ◎ Zdravá komunikace, patická komunikace, komunikace pod vlivem stresu
- ◎ Konflikt, typy konfliktu, cyklus konfliktu, strategie práce s konfliktem.
- ◎ Řešení konfliktu, prevence konfliktu.

1. domácí úkol

Na základě své praxe a zkušeností (žákovských i učitelských) a inspirování „základními tématy“, formulujte 4 otázky/témata, kterými byste se chtěli na semináři zabývat.

Uvítám, budou-li formulace otázek co **nejkonkrétnější** a postavené na nějaké situaci a zkušenosti.

Co je konflikt?

- ⊙ Rozpor dvou či více názorů na danou situaci, problematiku
- ⊙ Když se dva hádají
- ⊙ Střet zájmů
- ⊙ Problematická situace vzniklá mezi dvěma a víc osobami, která může mít různá řešení.
- ⊙ Střet dvou protichůdných tendencí (psy)

Co provází konflikt?

- ⊙ Emoce
- ⊙ Komunikace
- ⊙ Jednání, chování
- ⊙ Prohra, vítězství?
- ⊙ Strategie řešení
- ⊙ Redefinice vztahu
- ⊙ Věcná složka! Nemusí být zřejmá
- ⊙ Uklidnění, ústup, vystřízlivění

Příčiny konfliktů

Zjevné – záminka

Skryté – důvody: proč? Proč? Proč?

- ⊙ Nedodržení pravidel
- ⊙ Očekávání – nenaplnění, nepochopení
- ⊙ Jednání v dobré víře – nepochopené či nepřijaté
- ⊙ Nedorozumění, nepochopení
- ⊙ Nepřiznání chyby
- ⊙ Hájení si pozice, teritoria
- ⊙ atd.....

1. domácí úkol

Co nejpodrobněji popište nějaký konflikt ze školního prostředí.

1. příčina – zjevná x skrytá
2. postoje zúčastněných
3. průběh – komunikace, emoce
4. zakončení - řešení

KONFLIKTY LZE ŘEŠIT:

- ⊙ ***násilím*** – verbálním či fyzickým či psychickým – výsledek i proces závisí na moci – vždy poškozuje vztahy – tlak vyvolává protitlak (destruktivní) – často je vybojována jen „pozice“, problém není vyřešen
- ⊙ ***pasivitou*** – vyčkávání či záměrné nicnedělání, aby „se“ to vyřešilo
- ⊙ ***náhodnou volbou*** – účastníci kontrolují proces, ale nemají vliv na výsledek

KONFLIKTY LZE ŘEŠIT:

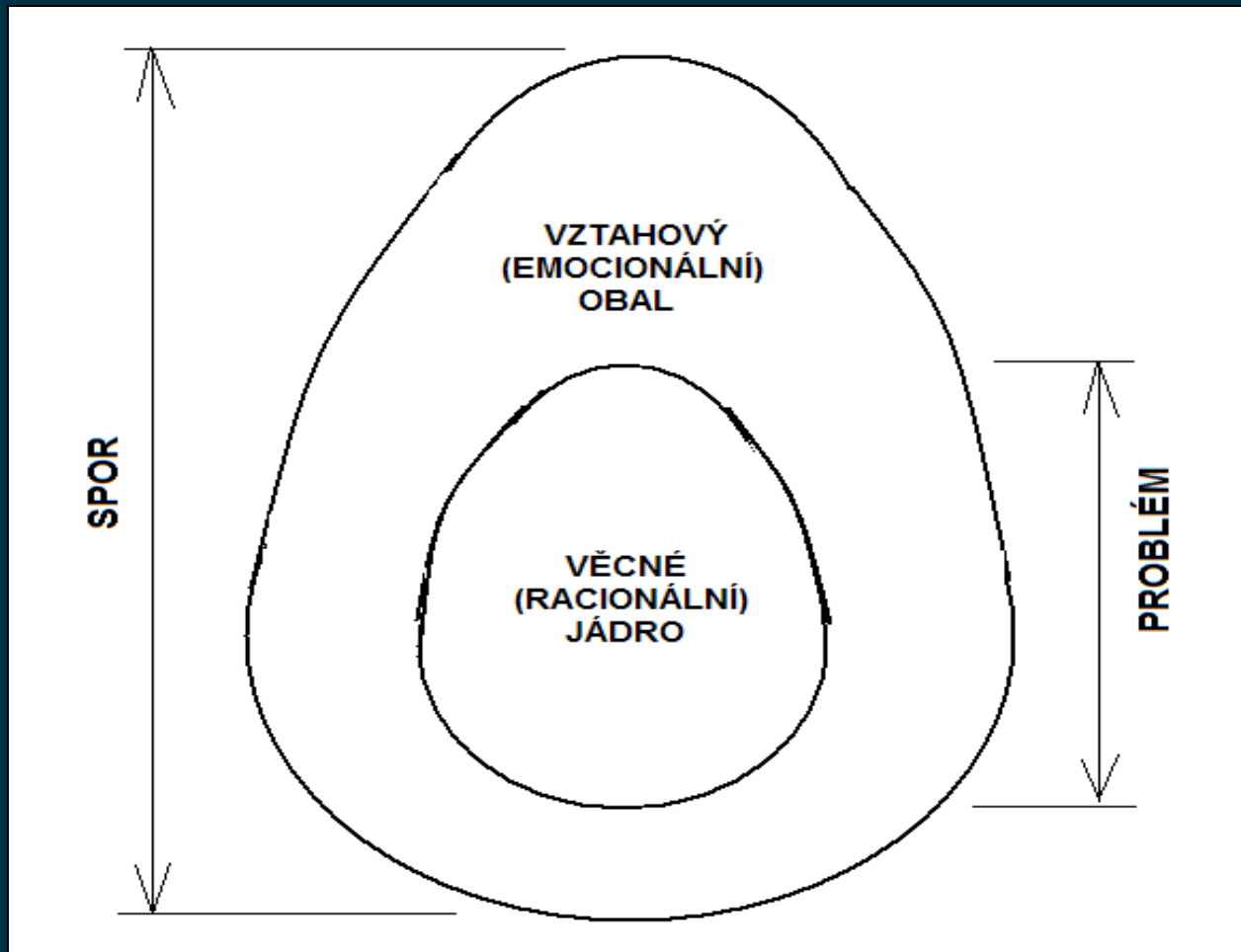
- ◎ ***delegováním*** – konflikt řeší „zástupce/i“ (autorita, kompetentní, emočně nezúčastněný), omezen vliv na výsledek
- ◎ ***jednání s facilitací, mediací*** – vyjednávání za pomoci třetí osoby, jejímž úkolem je usnadnit dosažení řešení, dohody
- ◎ **přímým jednáním** – řešení problému diskusí, obě strany mají kontrolu nad procesem i výsledkem

SPOR X PROBLÉM

1. **PROBLÉM** - čistě věcně vedený konflikt zájmů. Společná práce na nejlepším řešení. (Prodávající chce vydělat a kupující ušetřit.)
1. **SPOR** - konflikt zájmů komplikovaný emocemi. Minimálně jedna strana nechce slyšet o nejlepším řešení, ale bez ustání protlačuje řešení své (kde není vůle, není ani cesty).
2. **ČISTÝ SPOR** – bez věcného jádra, hádky pro hádky. Příčina leží čistě ve vztazích nebo v neschopnosti domluvy. Tahalice o konkrétní věc jsou jen zástupné a umožňují střetávání, o které tady jde především. („italské manželství“)

SPOR + PROBLÉM

k
o
n
f
l
i
k
t

ŘEŠENÍ SPORŮ

- ◎ U sporů je nejprve **nutné oddělit lidi a věc** (depersonifikovat je), **převést spor na problém**. Podstata depersonifikace není v potlačení nahromaděných vášní, ale v přiznání jejich existence a uznání jejich legitimacy („Chápu, že se teď můžete cítit rozhořčen.“). Souvisí s poznáváním vidění protistrany (za pomoci empatie a aktivního naslouchání).

POSTUP ŘEŠENÍ

1. ŘEŠENÍ SPORU

⇒ převedení sporu na problém postupným oddělením lidských a věcných aspektů

2. ŘEŠENÍ PROBLÉMU

⇒ hledání možných řešení věcných a lidských aspektů konfliktu

3. ROZHODOVÁNÍ

⇒ výběr optimálního řešení z nalezených možností

4. REALIZACE

⇒ uskutečnění vybraného řešení

Rozdělení podle toho, co vyjednávající považuje
za kritérium úspěchu.

VYJEDNÁVACÍ STYLY

KOMPETITIVNÍ VYJEDNÁVÁNÍ

výhra, vlastní vítězství ⇒

soupeření formou diskuse; strany taktizují, aby byl výsledný kompromis co nejbližší jejich vlastním zájmům; kompetitivní vyjednávání staví účastníky proti sobě – čím víc jeden získá, tím víc druhý ztratí

KOOPERATIVNÍ VYJEDNÁVÁNÍ

vztahy, oboustranná spokojenost ⇒

počopení, že zisku se dá dosáhnout nejen na úkor druhé strany, snaha o uspokojení zájmů obou stran; závisí na invenci a dobré vůli jednajících, je potřeba odkrýt zájmy; dohoda bývá velmi stabilní, obě strany cítí spoluzodpovědnost za její uskutečnění

PRINCIPIÁLNÍ VYJEDNÁVÁNÍ

pravda, objektivní spravedlnost ⇒

zaměření se na věcnou podstatu

problému, koncentrace na vyřešení

čistého problému bez taktizování,

emoční zátěže, ulpívání na detailech;

vyjednávání vedené argumenty a stále

se vracející k věci (*Co to konkrétně*

znamena? Jak jsi k tomu došel? Jsou

nějaké jiné možnosti?)

NESTABILNÍ STYLY

- ⊙ VIRTUÁLNÍ VYJEDNÁVÁNÍ = „tanečky“, které nevedou k žádnému výsledku; neschopnost či záměr nepřivést spor ke konci; vypadá to, že se něco řeší, ale nedochází k posunu
- ⊙ DESTRUKTIVNÍ jednání = snaha o ztráty na obou stranách; často když jedna strana výrazně posílí
- ⊙ OBĚTAVÉ jednání = altruismus preferující zisk druhé strany; je potřeba rozpoznat, co za ním je

domácí úkol na Velikonoce

- ◎ Nastudovat či oprášit EGO STAVY z transakční analýzy E. Berneho (rodič – dospělý – dítě) a dát je do souvislosti s konfliktní komunikací

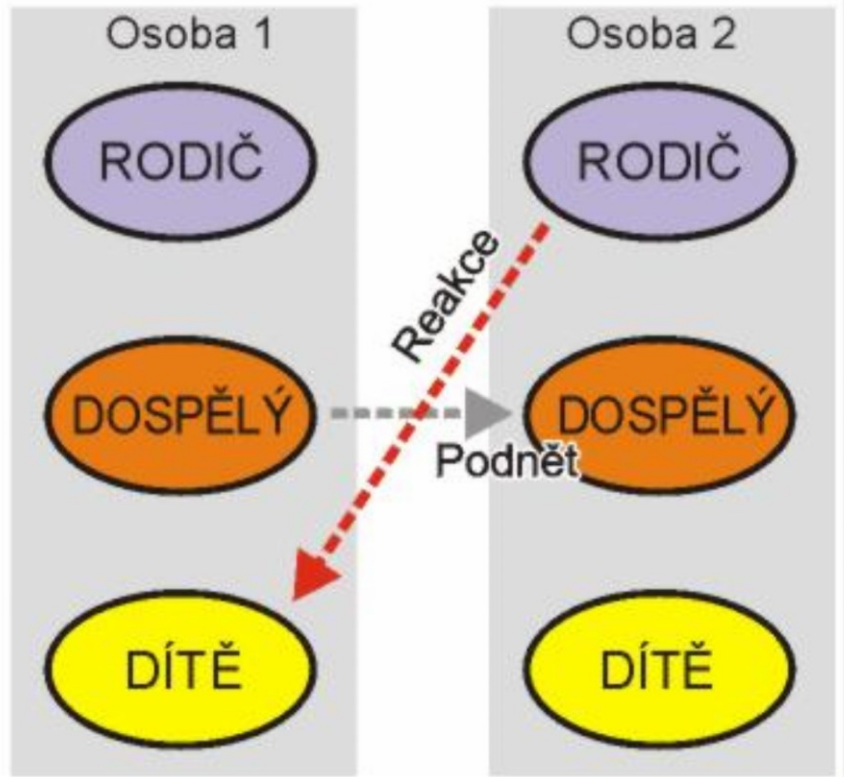
komunikační pozice (ego stavy)

- ◎ **RODIČ**
- ◎ **DOSPĚLÝ**
- ◎ **DÍTĚ**

Erich Berne – transakční analýza

Příklad křížové transakce

**doplňková
transakce**

křížová
transakce

OK stavy

Já jsem OK. Ty jsi OK.

Já jsem OK. Ty nejsi OK.

Já nejsem OK. Ty jsi OK.

Já nejsem OK. Ty nejsi OK.

dů

Napište krátký dialog mezi učitelem a studentem, v němž učitel studentovi něco vytýká a jedná z pozice *dospělý*, student zareaguje z pozice *dítěte*, ale učitel se pokusí situaci vrátit do transakce *dospělý – dospělý*.

Úkol zpracujte tak, aby bylo možné ho odevzdat.

Destruktivní přístupy v konfliktu

- ⊙ Vracet se do minulosti, otvírat uzavřené
- ⊙ Upozorňování na nedostatky druhého nesouvisející s předmětem sporu
- ⊙ Zesměšňování
- ⊙ Vyhrožování něčím, co nemůžete, nechcete splnit
- ⊙ Mlčení
- ⊙ Vyhýbání se sporu, permanentní odsouvání

Destruktivní přístupy v konfliktu

- ⊙ Verbální útoky
- ⊙ Fyzické napadení
- ⊙ Ego stav rodič a dítě
- ⊙ Manipulace
- ⊙ Překrucování řečeného, demagogie
- ⊙ Zveličování nepodstatného
- ⊙ Vytrhávání z kontextu
- ⊙ ...

Manipulace

- ◎ = Maniplativní sebeprosazení
- ◎ Jak působí?
- ◎ Čeho manipulátor využívá? Na čem je manipulace založena?
- ◎ Proč je dlouhodobě škodlivá?

kontramanipulace

- ⊙ Zamlžování, neurčité odpovědi
- ⊙ Potvrzení manipulátorova stanoviska jako něčeho, co vám nevadí
- ⊙ Otázky k věcné složce manipulátorových námitek – A co tím myslíš? Chceš mi říct, že...? Proč mi to říkáš? Co si z toho mám vzít? Co znamená, když říkáš...?

Zpětná vazba

- ◎ Vizte hand-outy ve studijních materiálech